

sporazumu s brodarom, suglasno citiranom propisu i klauzuli br.24. citirane teretnice, povisi granicu brodarove odgovornosti, na način da u teretnicu unese vrijednost tereta.

Ocjenjujući iz navedenih razloga da nije ostvaren žalbeni razlog zbog kojeg se prvostepena presuda pobija, kao ni žalbeni razlog apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka, na koji žalbeni sud pazi po službenoj dužnosti, na temelju odredbe iz čl.368. ZPP-a, žalbu je kao neosnovanu valjalo odbiti i prvostepenu presudu potvrditi.

G.G.

VISI PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br: PŽ-1173/82
od 25.I 1983.

Vijeće: Mr Veljko Vujović, Gordana Gasparini,
prof.dr Branko Jakaša

VRIJEME ISKRCAJA - SPOJNICE - ZADRŽAVANJE BRODA

Kad je vrijeme stojnica određeno za dvije luke iskrcaja, stojnice se računaju jedinstveno, pa ako se u prvoj luci iskrcaja iskrcaj izvrši u vremenu prije nego što su stojnice počele teći /u vremenu koje se prema ugovoru ne računa/, svo ugovoreno vrijeme stojnica ostaje za iskrcaj u drugoj luci - Kad je ugovorom određeno da se u vrijeme stojnica ne računaju kisni dani, onda se oni ne računaju ni onda kada se prije njih nije radilo - Nakon isteka prekostojnica, brod nije ovlašten odbiti iskrcaj zato što mu primatelj nije platio naknadu za prekostojnice, nego je dužan, na trošak i rizik primatelja, iskrcati i uskladistiti teret /čl.539. ZPUP-a/ i samo za to zadržavanje broda, nastalo radi poduzimanja mjera iz čl.539. ZPUP-a, pripada mu pravo na naknadu /čl.540. ZPUP-a/ - Mjere iz čl.539. ZPUP-a brod je dužan poduzeti i u slučaju kad se u vrijeme isteka prekostojnica nalazi na sidrištu ili mu luka ne može staviti na raspolaganje sredstva za iskrcaj, s tim što će u tom slučaju teret iskrcati na maone, odnosno otploviti u drugu, prvu odgovarajuću luku i tamo iskrcati teret, sve na trošak i rizik primatelja

U sporu između tužitelja kao brodarka broda "Eleonora" kojim je po teretnicama br.1 i 2, dd. Crnsköldsvik, 18.XII 1978. godine prevežen iz luke Crnsköldsvik u jugo-
teret

slavenske luke I i II, protiv tuženoga kao primatelja, radi isplate DM 26.395,83 spp iz naslova naknade za pre-kostojnice i zadržavanje broda u trajanju od 181 sat, prvostepenom presudom usvojen je tužbeni zahtjev za iznos od DM 6.781,10 spp, a odbijen za iznos od DM 19.614,73 spp, s obrazloženjem da tužitelj ima pravo na naknadu za vrijeme zadržavanja broda u trajanju od 46,30 sati, jer da je, suglasno ugovoru o prijevozu i podacima sadržanim u "vremenskoj tablici", od ugovorenih 48 sati stojnica 14 sati iskorišteno za iskrcaj tereta u luci I; da je za iskrcaj tereta u luci II preostalo 34 sata; da je brod u luku II doplovio u nedjelju 7.I 1979. godine u 19,00 sati i pismo spremnosti predao 8.I 1979. /ponedjeljak/ u 08,00 sati, pa da je, prema uvjetima ugovora, iskrcaj trebao početi 8.I 1979. u 14,00 sati i da od tada treba početi računati tok stojnica; da su stojnice od 34 sata istekle 9.I 1979. u 24,00 sata; da su 10.I 1979. u 00,00 sati počele teći prekostojnice; da one, suglasno odredbi iz čl.486. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi, iznose 24 sata i da su istekle 10.I 1979. u 24,00 sata; da je tužitelj na temelju propisa čl.539. istog zakona, još za trajanja prekostojnica trebao iskrcati teret i predati ga na čuvanje javnom skladištu, da je to tužitelj bio dužan učiniti već 11.I 1979. u prvoj, a najkasnije u drugoj smjeni i da je tako postupio da bi u tom slučaju zadržavanje trajalo od nastanka prekostojnica, 10.I 1979. u 00,00 sati do 11.I 1979. u 22,30 sati, tj. 46,30 sati, te da mu samo za ovo vrijeme zadržavanja pripada pravo na naknadu.

U povodu žalbi obiju stranaka, Viši privredni sud Hrvatske preinačio je prvostepenu presudu u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev odbijen za iznos od USA \$ 1.952,15 spp, te je potvrdio u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev usvojen za iznos od USA \$ 6.781,10 spp i u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev odbijen za iznos od USA \$ 17.662,58 spp, iz ovih razloga:

Prije svega se ističe da nisu osnovani žalbeni navodi tuženoga koji po svom sadržaju predstavljaju žalbeni razlog apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl.354, st.2, t.10. ZPP-a.

Osobe koje su tužitelja zastupale u ovoj parnici, ovlaštene su za zastupanje kako to proizlazi iz punomoći u spisu. Davanjem punomoći drugom odvjetniku dana 26.II 1982, tužitelj je naknadno odobrio sve parnične radnje koje je taj punomoćnik poduzeo u vremenu kada nije imao punomoć.

Tuženi pravilno ističe da su navedene punomoći sastavljene na engleskom jeziku i da uz njih nisu podneseni ovjereni prijevodi. Međutim, povreda odredbe iz čl. 232, st. 2. ZPP-a ne predstavlja relativno bitnu povredu iz čl. 354, st. 1. ZPP-a, jer to niti je bilo a niti je moglo biti od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne presude.

Pravilno je prvostepeni sud, odabirući mjerodavnu pravnu normu, ocijenio da se na vrijeme iskrcaja tereta u spornom slučaju imaju primijeniti odredbe ugovora o prijevozu stvari brodom sadržane u zaključnici sastavljenoj u Hamburgu dana 30. XI 1978.

Nadalje, prvostepeni je sud pravilno utvrdio da je navedenim ugovorom o prijevozu određeno da će se teret iskrcati u lukama I i II i da je u pogledu vremena iskrcaja ugovoreno da vrijeme stojnica traje 48 sati za obje luke; da se vrijeme počinje računati početkom rada poslijepodnevnih smjene, ukoliko je pismo spremnosti za iskrcaj dato prije podne; da se u stojnici ne računa vrijeme kada se, zbog vremenskih neprilika, nije moglo raditi, kao ni vrijeme od petka u 17 sati do ponedjeljka u 8 sati, te nedjelje i praznici "čak i ako su iskorišteni"; da će se vrijeme u drugoj luci iskrcaja računati od prvog početka rada, te da je naknada za prekostojnice, odnosno zadržavanje broda ugovorena u iznosu od DM 3.500,00 dnevno.

Isto tako, pravilno je prvostepeni sud, ocjenom "statement of facts", dd. I, 7. I 1979. i "vremenske tablice" /time sheet/, dd. II, 17. I 1979, koje isprave su potpisale obje stranke, brodar i primatelj, te na temelju nesporne činjenice da je brod zabranio iskrcaj u vremenu od 12. I 1979. u 17,15 sati do 15. I 1979. u 11,15 sati, o čemu je primatelj /tuženi/ stavio opasku u "vremensku tablicu", utvrdio da je sporni iskrcaj tekao onako kako je navedeno u citiranoj "vremenskoj tablici".

Na temelju tako pravilno utvrdjenog sadržaja ugovora i činjeničnog stanja tijekom iskrcaja, prvostepeni je sud izvršio pogrešan obračun vremena iskrcaja, a, slijedom toga, pogrešno je utvrdio i vrijeme trajanja zadržavanja broda, te pogrešno odlučio o osnovanosti iznosa tužbenog zahtjeva.

Pravilnost obračuna vremena iskrcaja, kako to proizlazi iz rezultata postupka pred prvostepenim sudom i žalbenih navoda tužitelja, ovisi o tri sporna pitanja:

1/ da li se u vrijeme iskrcaja ima računati vrijeme iskorišteno za iskrcaj u luci I, koji je izvršen prije nego su stojnice počele teći; 2/ da li se od vremena iskrcaja u luci II ima odbiti vrijeme kada se zbog vremenskih neprilika /kiša/ nije moglo raditi, iako se i prije toga nije radilo, te 3/ da li se od vremena iskrcaja ima odbiti vrijeme kada je brod odbio iskrcaj tereta, odnosno da li se u vrijeme zadržavanja broda ima računati i vrijeme kroz koje je brod zabranio iskrcaj.

Po ocjeni žalbenog suda, u vrijeme stojnica ne računa se vrijeme iskorišteno za iskrcaj prije nego što su stojnice počele teći, jer se i prema ugovoru to vrijeme ne računa, te se ne računa ni vrijeme kada se zbog kiše nije moglo raditi, makar se prije toga i nije radilo, jer se to vrijeme nikad ne računa. U vrijeme iskrcaja, odnosno zadržavanja broda, ne računa se ni vrijeme kada se nije radilo zbog toga, što je tužitelj zabranio iskrcaj zato što mu tuženi nije platio naknadu za prekostojnice, odnosno zadržavanje broda.

U ovom posljednjem slučaju vrijeme se ne računa, jer nakon isteka prekostojnice, ili ako primatelj ne plati naknadu za prekostojnice, brodar nema pravo zabraniti početak iskrcaja niti s brodom stati na raspolaganje. On je dužan, suglasno odredbi iz čl.539. Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi /"Službeni list SFRJ", br.22/77; u nastavku teksta ZPUP/, koji se na sporni pravni odnos, na temelju klauzule br.2 citiranih teretnica, primjenjuje kao pravo koje su stranke izabrale, na trošak i rizik primatelja iskrcati i uskladištiti teret.

Okolnosti što bi brod bio na sidrištu ili što mu luka ne bi mogla staviti na raspolaganje sredstva za iskrcaj ne bi predstavljale smetnje da brodar poduzme mjere iz čl.539. ZPUP-a, jer bi u tom slučaju teret mogao iskrcati na sidrištu na maone, odnosno, ukoliko ne bi mogao dobiti sredstva za iskrcaj tereta na sidrištu /dizalice, maone i dr/, mogao bi otploviti u najbližu odgovarajuću luku i tamo iskrcati teret, sve na trošak i rizik primatelja.

U konkretnom slučaju, međjutim, sve ovo nije ni odlučno, iako to žalba ističe, jer tužitelj nije ni pokušao iskrcati teret i uskladištiti ga, nego je, naprotiv, zabranio iskrcaj.

Kada se vrijeme iskrcaja obračuna polazeći od naprijed navedenih ugovornih odredbi, nespornog činjeničnog stanja tijekom iskrcaja i iznešenih pravnih shvaćanja u odnosu na navedena sporna pitanja, proizlazi da je pravilan obračun vremena kojeg je izvršio tuženi, tj. da se vrijeme iskorišteno za iskrcaj tereta u luci I ne računa u stojnice, s obzirom da je iskrcaj vršen u vremenu kada stojnice nisu počele teći /po dolasku broda, od sude u 10,30 sati do nedjelje u 13,00 sati/, tako da je svo ugovoreno vrijeme stojnica u trajanju od 48 sati, budući se stojnice za obje luke računaju jedinstveno, ostalo za iskrcaj u luci II; da je u luci II vrijeme stojnica počelo teći 8.I 1979. u 14,30 sati i da je isteklo 12.I u 09,35 sati; da je iskrcaj završen 17.I u 13,00 sati i da vrijeme prekostojnica i zadržavanja broda, nakon što se odbije vrijeme od 66 sati, koliko je brod odbijao iskrcaj, iznosi 57,25 sati, od čega vrijeme od 24 sata, suglasno odredbi iz čl.486, st.2. ZPUP-a, predstavlja prekostojnice, a vrijeme od 33,25 sati zadržavanje broda /detention/.

Na temelju odredbe iz čl.487, st.1. i čl.540. ZPUP-a, suglasno citiranom ugovoru o prijevozu, tužitelj ima pravo na naknadu za prekostojnice i zadržavanje broda u iznosu od DM 8.733,25.

Kako je prvostepenom presudom tužbeni zahtjev usvojen za iznos od DM 6.781,10 spp, to proizlazi da je žalba tužitelja osnovana u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev odbijen za iznos od DM 1.952,15 spp i da nije osnovana u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev odbijen za iznos od DM 17.662,58 spp.

Stoga je, na temelju odredbe iz čl.373, t.3. i 4. ZPP-a, prvostepenu presudu u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev odbijen za iznos od DM 1.952,15 spp trebalo preinaciti i, na temelju odredbe iz čl.368. ZPP-a, u preostalom dijelu koji se napada žalbom tužitelja kao i u dijelu u kojem se napada žalbom tuženoga, potvrditi.

G.G.